

2289

vēst. iz.

LATVIJAS VALSTS
ARHĪVS

Alunāns Aleksandrs (1913-2001), rotzālis,
Alunāne (Zolāne) Sēne (1914-2000), pedagoģe,
Alunāns Pēteris (1947), fotogrāfs /
ģimenes fonds (ASR)

J-2289

vēsturiskā izziņa
(1920-tie - 2004)

NAŠK

Fonds Nr.2289

**Alunāns Aleksandrs (1913-2001), rotkalis,
Alunāne (Zalāne) Irēne (1914-2000), pedagoģe,
Alunāns Pēteris (1947), fotogrāfs / ģimenes fonds (ASV)**

(1920-tie-2004)

APRAKSTĪJUMS (VĒSTURISKĀ IZZIŅA)

Fondraža nosaukums

Aleksandrs Alunāns, Irēne Alunāne (Zalāne), Pēteris Alunāns

Biogrāfija

Aleksandrs Alunāns dzimis 1913. gada 13.augustā, Lietuvā. Tēvs Indriķis bija dzelzceļnieks. Ģimene ilgus gadus dzīvoja Krievijā. Latvijā Alunāni atgriežas ap 1920. gadu. Sākumā viņi dzīvo Rēzeknē, tad pārceļas uz dzīvi Daugavpilī. Mācījies Daugavpils dzelzceļa tehniskajā vidusskolā. Pēc skolas beigšanas strādā uz Latvijas dzelzceļa.

1935. gadā A.Alunāns tiek iesaukts kara dienestā. 1938. gadā viņš apprecas ar Mildu Balodi no Krustpils pagasta, bet 1940. gadā dažus mēnešus pirms Latvijas okupācijas Alunānu ģimenē piedzimst meita Tatjana. 1944. gadā Alunāni dodas bēgļu gaitās. Sākumā viņi apmetas uz dzīvi Vācijā, kur Aleksandrs strādā lokomotīvju darbnīcā Leipcigā. Karam beidzoties, Alunānu ģimene vairākus gadus dzīvo latviešu bēgļu nometnē Mērbekā, kur A.Alunāns izveido mazu rotkaļa darbnīciņu. 1947. gadā ģimenē piedzimst dēls Pēteris, bet 1950. gadā Alunānu ģimene ierodas ASV. Pirmā apmešanās vieta ir Mērlenda, kur vairākus gadus A.Alunāns ir saimniecības pārvaldnieks kādā fermā. 1957. gadā ģimene pārceļas uz Baltimoru. Divdesmit gadus viņš strādā Baltimoras fabrikā «HEDWIN corp.» par formu un matricu sagatavošanas meistaru, kā arī darbojas ar specifisko kapara galvanizāciju. 1976.gadā A.Alunāns aiziet pensijā. Līdztekus pamatdarbam, A.Alunāns nodarbojas ar metālkalšanu un rotu izgatavošanu.

Ap 1973. gadu A.Alunāns nopērk zemes gabalu Latvijas ciemā (Mičiganas pavalsts) pie Garezera. Uz pastāvīgu dzīvi pie Garezera A.Alunāns pārceļas 1976. gadā. 1982.gadā apprecas ar Irēni Zalāni. Tieši Garezers ir tā vieta, kur mākslinieciskā jaunrade izpaužas vērienīgi, un ne tikai rotu darināšanas mākslā. Vēl šobrīd Garezerā (latviešu īpašums) stāv meistara veidotās norādes un piemiņas zīmes. Te tiek radīti oriģināli darbi, kurus Alunāns dēvē par jaundarbiem. Par rotājuma pamatu tiek izmantotas latviešu etnogrāfiskās zīmes un ornaments meistara interpretācijā. Galvenie materiāli ir dzintars un sudrabs. Garezerā par saviem līdzekļiem iekārtotajā un apgādātajā darbnīcā Alunāns septiņus gadus mācīja jauniešiem darināt rotas. Iespēja mācīties pie A.Alunāna bijusi arī nometnes «3x3» dalībniekiem.

Ar saviem darbiem Aleksandrs Alunāns ir piedalījies daudzās izstādēs gan bēgļu nometnēs Vācijā, gan latviešu Dziesmu svētku izstādēs ASV, Kanādā. Rotkaļa veikums daudzkārt ir atzīmēts ar godalgām un atzinības rakstiem ASV, Kanādā, Austrālijā..

A.Alunāns miris 2001. gada 13.martā.

Irēne Alunāne (Zalāne) dzimusi 1914.gada 1.decembrī Rīgas apriņķī, Mālpils pagasta „Āpšās” mežsarga ģimenē. 1934.gadā beigusi Daugavpils Skolotāju institūtu, institūta laikā mācījusies Mircevas baleta skolā. Pēc institūta beigšanas, līdz 1944.gadam strādājusi kā skolotāja Rīgas 16.pamatskolā, kur vadīja arī mazpulku pulciņu.

1944.gada novembrī izbrauca uz Vāciju, strādāja pie lauksaimniekiem. Kad noorganizēja pārvietoto personu nometnes, nokļuva Altgarges nometnē, vēlāk Dedelsdorfā. Nometnēs strādāja latviešu skolās, gatavoja skolu uzvedumus, rakstīja dzeju un piedalījās literāros sarīkojumos, noorganizēja un vadīja bērnu baleta skolu un rakstīja nometnes avīzi.

1950.gadā izceļoja uz Ameriku. 1962.g. absolvēja Rietummičiganas universitāti ar diplomu mākslā un zinātnē. 1962.-1982. mācīja zinātnes un mākslas priekšmetus amerikāņu vidusskolā, Grand Rapids. Šai laikā vadīja arī zinātņu laboratoriju, sarakstīja dabas mācības programmu un organizēja zinātņu izstādes. Par darbu zinātņu laukā saņēmusi "Bachelor Honorary Degree" no NASA (National Space Administration). Tajā pašā laikā apmācīja jaunos skolotājus, par ko saņēmusi Atzinības rakstus no Rietummičiganas universitātes, State Michigan un Grand Valley universitātēm.

Paralēli maizes darbam vadīja Grand Rapidu latviešu Vienības draudzes svētdienas skolu un jaunatnes pulciņu „Auseklis”. Strādāja arī pie komerciāliem pasūtījumiem amerikāņu skolām, uzņēmumiem, baznīcām un muzejiem.

1982.g. aizgāja pensijā un pievērsās dzintara gleznu (aplikāciju) izgatavošanai un rakstniecībai. Ar dzintara gleznām piedalījies izstādēs Omahā, Garezerā, Klīvlendē, Grand Rapids, Toronto un Indianopolē.

Dzejoļu grāmatas „Vēstule latvietim”, „Balsis”.

1936.gadā laulājusies ar Robertu Zalānu, 1982.gadā ar Aleksandru Alunānu.

I.Alunāne (Zalāne) mirusi 2000.gada 11.februārī.

Pēteris Alunāns dzimis 1947.gada 25.martā Bad Rēburgā, Vācijā. Ar fotogrāfēšanu sācis nodarboties agrā jaunībā. Uzsākot patstāvīgas darba gaitas, strādājis par fotogrāfu Baltimoras mākslas muzejā un Baltimoras advokātu apvienībā. Darba pienākumos ietilpa dažādu dokumentu, mākslas darbu fotofiksācija un reproducēšana. Sagatavojis informācijas, reklāmas bukletus dažādām iestādēm, organizācijām un kompānijām. Nodarbojas ar fotoreportāžu un fiksē galvenokārt Vašingtonas apkārtnē organizētos latviešu pasākumus, kā arī norises latviešu skolā un vasaras nometnēs. Fotogrāfijas publicētas Amerikas Austrumkrasta latviešu informatīvajos izdevumos un laikrakstā “Laiks”. Pēteris Alunāns ir biologs ar Maģistra grādu un strādā specifisku darbu izpētes un pilnveidošanas centrā (SAFT Research and Development Center) Mērlendā, ir profesionālis fotogrāfijas tehnisko procesu jomā. Ir sarīkojis vairākas personālizstādes Latvijā; Rīgā, Jelgavā (2000), Jēkabpilī (2001).

Glabāšanas vēsture

Dokumenti veidojušies un uzkrāti saistībā ar Aleksandra un Irēnes Alunānu aktīvo sabiedrisko darbību Vācijā un ASV, Aleksandra Alunāna radošo, rotkaļa darbu un Irēnes Alunānes (Zalānes) radošo darbu un pedagoģisko darbību visā fonda dzīves laikā.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumentus valsts glabāšanā nodevis Pēteris Alunāns 2005.gadā (2005.gada 11. septembra Dāvinājuma līgums Nr.63).

Temats un īss saturs

Fondu veido Aleksandra Alunāna radošā darba dokumenti (rotu skices), biogrāfiskie dokumenti, sarakste, dokumenti par sabiedrisko darbību Garezerā, ciemā "Latvija", Alunānu ģimenes dokumenti; Irēnes Alunānes (Zalānes) radošā darba dokumenti (dzejoļi, manuskripti,), pedagogiskā un sabiedriskā darba dokumenti (Vācijā un ASV organizēto un vadīto skolu pasākumu programmas, metodiskie materiāli, lasīto lekciju materiāli, publikācijas presē), dokumenti par augstākās izglītības iegūšanu ASV, biogrāfiskie dokumenti un sarakste, Zalāņu ģimenes dokumenti, kā arī Pētera Alunāna A.Alunāna darināto rotu fotogrāfijas, Alunānu un Zalāņu ģimeņu fotogrāfijas, kas atspoguļo latviešu dzīvi Vācijā, nometnēs un pēc ieceļošanas ASV no trimdas sākuma gadiem.

Izvērtēšana

Dokumenti valsts glabāšanā saņemti daļēji sakārtotā veidā. Aptver laiku no 1920-tajiem līdz 2004.gadam. Ekspertīze veikta 2007.gadā. atlasīti dokumentu dublikāti un fotonegatīvi, kas nodoti Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīvam.

Komplektēšana

Nav zināms vai būs fonda papildinājums.

Sistematizācija

Dokumentu sistematizācija un aprakstīšana veikta 2007.gadā. Fonda dokumenti sistematizēti 3 aprakstos (apakšfondos):

sastādīts apraksts Nr.1-v, kurā iekļauti Aleksandra Alunāna un Alunānu ģimenes dokumenti, izveidota 21 lieta. Lietas aprakstā sakārtotas grupās (sērijās) - A.Alunāna radošā darba dokumenti, A.Alunāna biogrāfiskie dokumenti, sarakste un sabiedriskās darbības dokumenti, T.Alunānes dokumenti, grupu ietvaros lietas sakārtotas pēc nomināli-hronoloģiskā principa;

sastādīts apraksts Nr.2-v, kurā iekļauti Irēnes Alunānes (Zalānes) un Zalāņu ģimenes dokumenti, izveidotas 30 lietas. Lietas aprakstā sakārtotas grupās (sērijās) - Irēnes Alunānes(Zalānes) radošā darba dokumenti, I.Alunānes (Zalānes) pedagogiskā un sabiedriskā darba dokumenti, I.Alunānes (Zalānes) biogrāfiskie dokumenti, I.Alunānes (Zalānes) izglītības dokumenti, sarakste, materiāli par I.Alunāni (Zalāni), R.Zalāņa dokumenti, grupu ietvaros lietas sakārtotas pēc nomināli-hronoloģiskā principa;

ņemot vērā ievērojamo fondā esošo fotogrāfiju apjomu, tās izdalītas aprakstā Nr.3-v, izveidotas 49 lietas. Lietas aprakstā sakārtotas grupās (sērijās) - A.Alunāna radošā darba fotogrāfijas, Aleksandra un Irēnes Alunānu ģimenes fotogrāfiju albūmi, 3x3 nometnes, vasaras vidusskola un latviešu sabiedriskā dzīve Garezerā, ciemā "Latvija", A.Alunāna personīgās un ģimenes fotogrāfijas, I.Alunānes (Zalānes) fotogrāfijas, dažādas fotogrāfijas, P.Alunāna ainavu fotogrāfijas (ierāmētas), grupu ietvaros lietas sakārtotas pēc nomināli-hronoloģiskā principa.

Pieejamības noteikumi

Bez ierobežojuma.

Dokumentu valoda

Latviešu, vācu, angļu

Fiziskais raksturojums

Dokumentu fiziskais stāvoklis apmierinošs, 1920-to-1940-to gadu dokumentos ir dziestoši teksti.

Uzziņas palīg līdzekļi

Fonda Nr.2289 lietu apraksti Nr.1-v, Nr.2-v, Nr. 3-v

www.lu.lv/stipendijas/alunans/alunans-ritdiena

www.acadlib.lv/arc/Petera_Alunana_fotoizstade/alunans

Aprakstījumu sastādīja:
PFTDD sektora vad.

A.Gūtmane

03.12.2007.

Latvijas Valsts arhīvs

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā numurētas 4 (četrus) _____
ar cipariem un vārdiem _____ lapas,

tajā skaitā: litera lapas _____

numēracijā izlaistas lapas _____

un + _____ iekšējā apraksta lapas
ar cipariem

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

lapu aizpildīja arkhiviste
amats
08.01.2008.
datums

[Paraksts]
paraksts

[Paraksta atšifrējums]
paraksta atšifrējums